

**Latvijas Republikas Kultūras ministrija
Arhitektūras un pilsētplānošanas ekspertu darba grupas sēde
Protokols Nr.1**

Sēdes norises laiks:

2020.gada 23.jūlijs, plkst.14.00.

Sēde notiek KM Lielajā zālē

Sēdes darbu vada:

Nauris Puntulis – kultūras ministrs

Sēdē piedalās:

Latvijas Arhitektu savienības deleģētie pārstāvji:

Juris Poga - Latvijas Arhitektu savienības (LAS) prezidents, arhitektu biroja „Arhitekta J.Pogas birojs” vadītājs;

Dagnija Smilga - arhitekte, arhitektu biroja „ĒTER” līdzdibinātāja;

Gunta Grikmāne - arhitektu biroja „Sarma un Norde” arhitekte;

Latvijas Ainavu arhitektu asociācijas deleģētā pārstāve:

Indra Pūrs – ainavu arhitekte, Latvijas Ainavu arhitektūras asociācijas valdes locekle

Nacionālās Arhitektūras padomes deleģētais pārstāvis:

Gatis Didrihsons – arhitekts, Nacionālās arhitektūras padomes priekšsēdētājs, Latvijas Arhitektu savienības padomes loceklis, arhitektu biroja „Didrihsons arhitekti” vadītājs

Kultūras ministrijas aicināti pārstāvji un eksperti:

Jānis Dripe - Biznesa, mākslas un tehnoloģiju augstskolas „RISEBA” Arhitektūras un dizaina katedras vadītājs, Kultūras ministrijas Investīciju un projektu nodaļas eksperts;

Jānis Krastiņš – Dr. habil. arch., Latvijas Zinātņu akadēmijas īstenais loceklis;

Jānis Aufmanis – arhitekts, „Rīgas Centra attīstības biedrība” pārstāvis

Mūzikas jomas pārstāvis:

Ints Dālderis – klarnetists, politiķis, finanšu ministra padomnieks un kultūras ministra padomnieks koncertzāles jautājumos

VAS „Valsts nekustamie īpašumi” (VAS VNĪ) pārstāvis:

Jānis Ivanovs Pīgits – VNĪ Attīstības pārvaldes direktors

Rīgas domes pārstāvji:

Gvido Princis - Rīgas pilsētas arhitekts;

Ilze Purmale - Rīgas Attīstības Departamenta direktore, pilsētplānotāja

Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes (NKMP) pārstāvis:

Juris Dambis – Dr.arch., NKMP direktors

Kultūras ministrijas pārstāvji:

Dace Vilsone – Kultūras ministrijas valsts sekretāre;

Dzintra Purviņa – Kultūras ministrijas Radošo industriju nodaļas referente

Sēdi protokolē :

Elīna Kalnakārkle – Kultūras ministrijas Nozaru politikas nodaļas vecākā referente

Sēdes darba kārtībā iekļautie jautājumi:

1. Iepazīšanās, deleģējuma un ieņemamo amatu precizējums.
2. Īsa informācija par KM iepriekšējām darbībām (vietu izvēle, konsultācijas un politiskie lēmumi) – KM valsts sekretāre Dace Vilsone un KM eksperts Jānis Dripe.
3. Īsa informācija par mūzikas nozares redzējumu koncertzāles projekta attīstībai un iespējamo finansiālo ietvaru – Latvijas Republikas finanšu un kultūras ministru padomnieks Ints Dālderis.
4. Informācija par arhitektu vidē notikušajām apspriedēm, konsultācijām un institucionāliem lēmumiem no 25.05. – 23.07.2020. – LAS prezidents Juris Poga un Nacionālās Arhitektūras padomes vadītājs Gatis Didrihsons.
5. Koncertzāles projekta kvalitatīvas plānošanas, arhitektūras procesa kritēriju un konkrēto darbību redzējums atbilstoši labas prakses un Davosas deklarācijas principiem:
 - a) MK lēmumā pieteiktās vietas Kronvalda parkā (Elizabetes iela 2, Kronvalda bulvāris 6) padziļinātas analīzes nosacījumi no arhitektūras un pilsētvides kvalitātes kritērijiem;
 - b) nepieciešamās izpētes un papildu informācija par ēkām Elizabetes ielā 2 un Kronvalda bulvārī 6;
 - c) nepieciešamās darbības Koncertzāles programmas precizēšanai, tās izvērtēšanai no resursu taupības un ilgtspējas aspektiem.
6. Koncertzāles būvniecības iespēju profesionālas novērtēšanas/analīzes forums vai plenērs - *feasibility study* (laiks, dalībnieki, organizatori, uzdevums).
7. Starptautiska konkursa organizācija (principi, laiks, organizatori, programma – uzdevums, izejas datu bāze).
8. Citi jautājumi.

1. Iepazīšanās, deleģējuma un ieņemamo amatu precizējums.

Kultūras ministrs Nauris Puntulis atklāj Arhitektūras un pilsētplānošanas ekspertu darba grupas (turpmāk protokolā – DG) sēdi, aicinot DG locekļus uz sadarbību un vienošanos nacionālās akustiskās koncertzāles (turpmāk protokolā – Koncertzāle)

projekta attīstības labā, izskatot jautājumus no “Kāpēc Jā?” viedokļa, jo “Kāpēc Nē?” gadījumā progress KZ projekta izaugsmē varētu izpalikt.

N.Puntulis piekrīt, ka vēsturiskais 2020.gada 16.jūnija Ministru kabineta lēmums bijis straujš, bet ne nepārdomāts. Nenoliedzami ir nepieciešama diskusija par KZ projekta jautājumiem, tāpēc Kultūras ministrija (turpmāk protokolā – KM) uzņemas iniciatīvu un atbildību to risināt šajā DG.

N.Puntulis izsaka gatavību uzņemties DG vadību, kā vietniekus piesaistot bijušos kultūras ministrus Jāni Dripi un Intu Dālderu.

DG pieņemtais lēmums: Ņemot vērā objekta nozīmīgumu un pieņemto lēmumu īstenošanas svarīgumu, ir loģiski DG vadīt kultūras ministram. DG piekrita kultūras ministra priekšlikumam par viņa vietniekiem nozīmēt Intu Dālderu un Jāni Dripi.

2. Īsa informācija par KM iepriekšējām darbībām (vietu izvēle, konsultācijas un politiskie lēmumi) – KM valsts sekretāre Dace Vilsons un KM eksperts Jānis Dripe.

D.Vilsons iepazīstina DG ar KM iepriekš veiktajām darbībām KZ novietņu vietu meklējumos un valdības pieņemtajiem lēmumiem par tām, kā arī nākamajiem veicamajiem soļiem KZ projekta attīstībā.

J.Dripe atzīst, ka visos veiktajos KZ pētījumos var, iespējams, atrast nepilnības un viens no šīs DG uzdevumiem būtu tās risināt.

D.Vilsons informē, ka visi veiktie pētījumi atrodami KM mājaslapā un aicina DG ar tiem iepazīties.

DG diskutē par sava kopīgā darba galvenajiem mērķiem.

DG pieņemtais lēmums: DG lēma, ka tās virsuzdevums ir izveidot labai praksei atbilstošu projekta attīstības „ceļa karti” (nosacījumus), kas ietvertu sekojošas sadaļas (kā arī citas, par kurām tiks pieņemti lēmumi nākamās DG sanāksmēs):

- pēctecības vārdā apzinātus institūciju un atsevišķu projektēšanas biroju vai personu veiktos pētījumus, koncepcijas, aplēses vai cita veida izstrādes, kas veidotu pilnīgu datu bāzi KZ projekta attīstībai. DG dalībnieki apzina un dara zināmu KM par šādiem materiāliem līdz 10.08.2020. Šī darba rezultāts ir vienota datu bāze ar digitālu pieeju (digitālas saites) visām projektā attīstībā iesaistītajām pusēm.
- pasūtītus jaunus pētījumus, izpēti vai izstrādes, ka ļautu pieņemt pārdomātus lēmumus. DG jau identificēja nepieciešamību veikt ēku Elizabetes ielā 2 un Kronvalda bulvārī 6 arhitektoniski māksliniecisko izpēti. DG lēma,

ka šie pētījumi un novērtējumi būtu jāveic ēkas īpašniekam (VAS VNĪ), kam VAS VNĪ pārstāvis piekrita.

3. Īsa informācija par mūzikas nozares redzējumu koncertzāles projekta attīstībai un iespējamo finansiālo ietvaru – Latvijas Republikas finanšu un kultūras ministru padomnieks Ints Dālderis.

I.Dālderis iepazīstina DG ar mūzikas nozares vienprātīgo atbalstu KZ projektam Elizabetes ielā 2, kā arī raksturo profesionālās akadēmiskās mūzikas finansiālās darbības aspektus un iespējamo auditoriju, kā arī apliecina esošās KZ projekta programmas pamatprasības.

I.Dālderis izsaka cerību, ka 2 gadu laikā KZ projekts varētu attīstīties jau līdz būvniecības līguma stadijai, kā arī to, ka finansējums varētu tikt plānots no valsts budžeta, kopīgi strādājot ar Finanšu ministriju. Rīgas pašvaldība būtu vēlams partneris.

4. Informācija par arhitektu vidē notikušajām apspriedēm, konsultācijām un institucionāliem lēmumiem no 25.05. – 23.07.2020. – LAS prezidents Juris Poga un Nacionālās Arhitektūras padomes vadītājs Gatis Didrihsons.

J.Poga dara zināmas Latvijas Arhitektu savienības organizētās tikšanās par KZ jautājumiem un pieņemtos lēmumus.

G.Didrihsons informē, ka Latvijas Arhitektūras padome atbalsta DG izveidi un izsaka savu viedokli par veicamajiem uzdevumiem, uzsverot, cik būtiski skatīt KZ projektu un tā programmu, ne tikai no jau iepriekš izveidotajiem pieņēmumiem, bet arī atbilstoši šodienas un nākotnes perspektīvām.

N.Puntulis apliecina, ka detalizēta pamatprogramma KM ir jau sagatavota, bet piekrīt, ka iespējams to mainīt, paplašinot telpu programmu, ņemot vērā jaunas idejas, piemēram, par mūzikas instrumentu muzeja ekspozīciju, kā arī izmantot iespēju ar cieņu iemūžināt Maestro Marisa Jansona piemiņu.

DG pieņemtais lēmums: Pārdomāta un sabiedrības akceptēta KZ projekta programma ir svarīga procesa sadaļa. Tādēļ DG nākamajā sēdē uzklusēs ziņojumu par KM priekšlikumu KZ telpu saturam un telpiskajiem parametriem (ziņos KM VS D. Vilsone un ministru padomnieks I. Dālderis), nolūkā iegūt izsvērtu, resursus taupošu, plašai dažādu paaudžu publikai atvērtu un ilgtspējīgu KZ kompleksu.

5. Koncertzāles projekta kvalitatīvas plānošanas, arhitektūras procesa kritēriju un konkrēto darbību redzējums atbilstoši labas prakses un Davosas deklarācijas principiem:

- MK lēmumā pieteiktās vietas Kronvalda parkā (Elizabetes iela 2, Kronvalda bulvāris 6) padziļinātas analīzes nosacījumi no arhitektūras un pilsētvides kvalitātes kritērijiem;
- nepieciešamās izpētes un papildu informācija par ēkām Elizabetes ielā 2 un Kronvalda bulvārī 6;
- nepieciešamās darbības Koncertzāles programmas precizēšanai, tās izvērtēšanai no resursu taupības un ilgtspējas aspektiem.

DG pārstāvji diskutē par pareizu procesa virzību, ieskaitot skaidru vēstījumu sabiedrībai. Kā nepieciešamu min izejas datu bāzi; arī pilsētvides sociālo aspektu analīzi, specifiskoss parka veidošanas nosacījumus un plašākas zaļumu sistēmas veidošanas aspektus, saikni ar blakus teritorijām, akcentējot izeju uz Daugavu.

DG pieņemtais lēmums: DG lēma, ka padziļinātā novietnes analīze ir būtiska „ceļa kartes” komponente. Par konkrētiem kritērijiem jāvienojas nākamajā sēdē.

6. Koncertzāles būvniecības iespēju profesionālas novērtēšanas/analīzes forums vai plenērs - *feasibility study* (laiks, dalībnieki, organizatori, uzdevums).

DG diskutē par labāko arhitekta plenēra variantu un tā mērķi – vai iesaistot tikai arhitektu skolas, vai piesaistot arī jau plašāk pazīstamus arhitektus. J.Krastiņš uzsver, ka plenērs nepieciešams arī, lai informētu sabiedrību – ir vai nav iespējama KZ izvēlētajā vietā.

DG pieņemtais lēmums: Viens no instrumentiem labākai izpratnei par novietnes telpiskajām iespējām ir arhitektu plenērs. Piedāvājums ir rīkot Baltijas valstu arhitektūras skolu plenēru, kurā studenti piedalās kopā ar profesūru (orientējošais laiks – septembra beigas).

Visas iepriekš minētās darbības ir uzskatāmas par iespējamības studijām (*feasibility study*), kas ir neatņemama daļa no pareizas procesa virzības un pilnvērtīga izejas materiāla plānotajam starptautiskam arhitektūras konkursam.

7. Starptautiska konkursa organizācija (principi, laiks, organizatori, programma – uzdevums, izejas datu bāze).

DG dalībnieki informē kolēģus par aktuālo situāciju starptautisko arhitektūras konkursu praksē, izceļot labākos piemērus, kā arī minot līdzšinējos šķēršļus Latvijā organizēto konkursu gaitā. Vēlreiz tiek apspriests izejas datu bāzei nepieciešamais.

DG pieņemtais lēmums: Šāds konkurss būtu organizējams, izanalizējot labākos pēdējo gadu līdzīga rakstura starptautisko konkursu piemērus. Konkursu būtu vēlams organizēt divās kārtās un jau sākotnējā stadijā iesaistot IUB, tādējādi novēršot iespējamus interešu konfliktus un nepamatotus dalības ierobežojumus.

8. Citi jautājumi

DG saņēmusi U.Lukševica rakstisko viedokli (šī protokola Pielikumā uz 1 lp.), kurā akcentēta nepieciešamība adekvāti novērtēt un atbilstoši apieties ar jau esošo ēku Elizabetes ielā 2.

DG diskutē par turpmāk veicamajiem soļiem, atbildību un iespējamo darba laika grafiku.

N.Puntulis aicina novērtēt un izmantot valdības doto iespēju KZ projektam, citējot iepriekšējo kultūras ministri Daci Melbārdi: “Ne visi apzinās, ka politiskajā realitātē politiskie logi atveras reti...”

DG pieņemtais lēmums: DG saņēmusi U.Lukševica rakstisko viedokli (skatīt šī protokola pielikumu), kurā akcentēta nepieciešamība adekvāti novērtēt un atbilstoši apieties ar jau esošo ēku Elizabetes ielā 2.

Procesa dinamiskas virzības nolūkā nākamo DG sēdi rīkot augusta pirmajā dekādē, datumu saskaņojot elektroniski.

Sēde tiek slēgta plkst. 16:00.

Arhitektūras un pilsētplānošanas ekspertu darba
grupas vadītājs:

N.Puntulis

Protokolēja:

E.Kalnakārkle

Labdien, Kolēģi,
Manuprāt svarīgi punkti pirms runāt par Koncertzāli.

1. Balstoties uz LAS Padomes 17.07.20. sēdes lēmumu, MK rīkojuma p.3.3., nosacījums par ēkas Elizabetes ielā 2 demontāžu, izslēdzams no minētajiem MK noteikumiem kā pārsteidzīgs un nepietiekami pamatots,
2. Nepieciešams pārskatīt „steidzamības kārtā” sagatavotos NKMP atzinumus par ēkas Elizabetes ielā 2 „nelielo kultūrvēsturisko vērtību”, kas sastādīti, lietojot pagājušā gadsimta sākuma arhitektūras vērtības noteikšanas kritērijus,
3. Pēckara modernisma arhitektūras mantojuma apzināšanai un kritēriju izstrādei un vērtēšanai, jāpiesaista eksperti, kas ciena vai vismaz neienīst šī laika arhitektūru, Piedāvāju šajā sakarā uzrunāt arhitektūras doktoru Lindu Leitāni, kas jau 2014. gadā arhitektu biroja NRJA sastāvā bija kuratore Latvijas ekspozīcijai un izdevumam UNWRITTEN Venēcijas arhitektūras biennālē, kas bija veltīts Latvijas pēckara modernisma arhitektūras apzināšanas un saglabāšanas tēmai,
4. Jāveic esošās ēkas padziļināta projekta materiālu izpēte, jāpagatavo Arhitektoniski mākslinieciskā izpēte, Tehniskā izpēte (15.07.20. LAS diskusijā LBS pārstāvis A. Grasmanis atzīst, ka „ēkas konstrukcijas ir ekselentā stāvoklī.”),
5. Lai saglabātu nākamajām paaudzēm šo nozīmīgo ēku, arhitektu grupa 02.07.2020. NKMP iesniedza lūgumu iekļaut ēku Elizabetes ielā 2 kultūras pieminekļu sarakstā. NKMP plāno iesniegumu izskatīt 4 mēnešu laikā. Šajā laika periodā nebūtu pieļaujamas nekādas darbības ar ēku,
6. Valstij un Nacionālajai kultūras mantojuma pārvaldei būtu jāuzņemas atbildība, nosakot pieminekļa statusu savā īpašumā esošam izcilam, autentiski saglabātam, konstruktīvi nevainojamā stāvoklī esošam Latvijas pēckara modernisma arhitektūras piemēram un jāuzņemas rūpes par to, pretējā gadījumā valsts un NKMP zaudē jebkādus argumentus, nosakot pieminekļa statusu privātajiem īpašumiem,
7. Ja neveiksmīgas apstākļu sakrītības rezultātā, konkurss par koncertzāles būvniecību Elizabetes ielā 2 tomēr tiktu plānots, nepieciešams konkursa nolikumā iekļaut punktu par obligātu esošās ēkas saglabāšanu un maksimāli autentisku atjaunošanu, piešķirot tai publisku funkciju un atverot to pret parku,
8. Plānotais arhitektūras konkurss par koncertzāles būvniecību Elizabetes ielā 2, paredzot iespēju konkursa gaitā arhitektiem pašiem izlemt – veidot koncertzāli kā piebūvi vai esošo ēku nojaukt būs formāls.
Ja NKMP eksperti jau šobrīd uzskata, ka ēka ir neiederīga vides kontekstā un mērogā, neierakstās parka struktūrā, tad risinājums, kurā esošajai ēkai tiks pievienota koncertzāle un dubultots ēkas kopējais apjoms, netiks atzīts par labāko.
Šāda Konkursa mērķis būs ēku nojaukt.

Rīgā, 22.07.20.

Ar cieņu
Uldis Lukševics